

16.5.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Kaupunkiympäristön toimialan lausunto kaupunginhallitukselle liikennealan pelikirjasta

HEL 2019-005565 T 00 01 06

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta liikennealan pelikirjaksi. Helsinki osallistuu Liikennealan kansalliseen kasvuohjelmaan ja pitää tärkeänä julkisen ja yksityisen sektorin tiivistä, verkostomaista ja toisiaan tukevaa yhteistyötä. Helsingin älyliikenteen kehittämisohjelman 2030 luonnoksen mukaan "Elinvoimainen Helsinki toteuttaa yhdessä ekosysteemin kanssa maailman toimivimman, tehokkaimman ja turvallisimman hiilineutraalin liikennejärjestelmän kustannustehokkaasti. Helsingissä älykkäillä järjestelmillä vastataan liikkujien ja logistiikan erilaisiin tarpeisiin ja tuetaan näiden kestäviä valintoja. Jokainen tuntee olonsa turvalliseksi liikenteessä."

Helsinki toimii liikkumisen markkinoilla alustana ja houkuttelevana toimintakenttänä. Kaupungille on olennaista huolehtia tiiviin, autoriippumattoman yhdyskunnan kaupunkirakenteen kasvusta. Helsingin kaupunkikaava viitoittaa kaupungin kasvua tulevaisuudessa. Kaavan yhtenä tavoitteena on, että kestävästä liikkumismuodoista eli kävelystä, pyöräilystä ja joukkoliikenteestä tulee aidosti kilpailukykyinen vaihtoehto henkilöautolle. Kaavan joukkoliikenne- ja ratkaisu perustuu verkostomaiseen rakenteeseen, jossa uusilla säteittäisillä ja poikittaisilla pikaraitio- linjoilla on merkittävä rooli. Tavoitteena on varmistaa hyvä joukkoliikenteen palvelutaso koko Helsingin alueella. Kaupunkirakenteen tulee olla sellainen, että arjen palvelut saadaan läheltä. Siinä tiiviillä kaupunkirakenteella ja kestäväillä liikkumismuodoilla on tärkeä rooli.

Liikkumisen palveluverkko monikeskustaisessa kaupunkirakenteessa perustuu kattavaan joukkoliikenteen runkolinjastoon. Joukkoliikenteen runkolinjasto tarjoaa sujuvat ja selkeät liikkumismahdollisuudet koko kaupungissa ja on kaupunkikeskustojen välillä yhtä kilpailukykyinen kulkutapa kuin henkilöauto. Kun joukkoliikenteen perusinfrastruktuurin toimintaedellytykset varmistetaan, yksityiset palveluntuottajat voivat toteuttaa infrastruktuurin päälle markkinaehtoisesti toimivia palvelujaan. Kun Helsinki mahdollistaa liikennealan markkinat, kaupunki huolehtii palveluntuottajien kanssa tiedosta ja sen saannista. Tiedonvaihdon varmistamisessa Helsingillä on aktiivinen rooli sopimusneuvotteluissa ja yhteistyön kehittämisessä markkinoiden kanssa.

Automaatio ja uusien käyttövoimien yleistymisen Helsingissä ovat osa käynnissä olevaa liikenteen ja liikkumisen murrosta. Uudet palvelut ja teknologiat lisäävät kulkutapavaihtoehtoja ja vähentävät tarvetta autoi-

16.5.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

---

lulle ja auton omistamiselle. Automaatio ja uudet käyttövoimat tukevat liikenteen resurssien nykyistä tehokkaampaa käyttöä; esimerkiksi ajoneuvojen ja pysäköintipaikkojen tarve voi vähentyä murto-osaan nykyisestä. Uudet käyttövoimat vähentävät ajoneuvojen päästöjä ja automaattiautot osana matkaketjuja kasvattavat ajoneuvojen käyttöastetta. Liikennejärjestelmän tasa-arvoisuus lisääntyy, sillä autottomien ihmisten liikkumisvaihtoehdot lisääntyvät. Lisäksi automaatio lisää liikennejärjestelmän turvallisuutta.

Automaatio ja uusien käyttövoimien yleistymisen voivat kuitenkin johtaa kehitykseen, joka ei vastaa Helsingin tavoitteita. Tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa autoilun kulkutapaosuus kasvaa kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen verrattuna. Erityisen suureksi riskit muodostuvat skenaariossa, jossa ihmiset omistavat itse automaattiajoneuvonsa. Helsingin täytyy yhdessä muiden kaupunkien kanssa vastustaa sellaista automaattiliikenteen kehitystä, joka on kaupunkien tavoitteiden vastaista.

Helsingissä on käynnissä Jätkäsaari Smart Mobility –hanke, jossa luodaan älykkäiden liikkumisratkaisujen urbaani kokeilualue. Liikennealan pk-yritykset saavat apuja liiketoimintansa kehittämiseen ja pääsevät pilotoimaan ratkaisujaan kiinnostavassa ympäristössä. Tavoitteena on, että Jätkäsaaresta tulee Suomessa ainutlaatuinen uuden liikkumisen polttopiste, jossa eri toimijat pääsevät kokeilemaan ratkaisujaan aidoilla liikennepalvelumarkkinoilla ja liikenneympäristössä, joka tarjoaa liikenteellisiä haasteita. Jätkäsaareen toteutetaan kaupunginosaa, jossa asuu ja työskentelee jatkossa yli 20 000 ihmistä. Alueella on lisäksi matkustajasatama, joka kuuluu maailman suurimpiin

Tavoitetilanteessa kaupunki toteuttaa itse sellaiset liikenteen strategiset palvelut ja tehtävät, joita ei ole mahdollista tehdä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä. Yksityisen sektorin aktivointi edellyttää Helsingiltä uusia toimintatapoja, joita ovat muun muassa

1. Kilpailut ja palkinnot: Helsinki käynnistää kilpailuja jonkin teeman ympärillä ja aktivoi ulkoisia resursseja mukaan ideoimaan ratkaisuja.
2. Innovatiiviset julkiset hankinnat: kuvaamalla hankinnan kohde tavoiteltavan vaikutuksen kautta, Helsinki luo tilaa innovaatioille ja aktivoi kehittämään uusia ratkaisuja.
3. Oikeus haastaa: oikeus haastaa luo mahdollisuuden eri toimijoille analysoida ja osoittaa Helsingin toimintatapojen puutteet ja tarjota tilalle toimivampi palvelu tai toimintatapa.
4. Julkisen tiedon avaaminen: avoimet julkiset tietovarannot luovat kehittäjäyhteisöille kannusteen sellaisten uusien palveluiden ke-

16.5.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

- hittämiseen, joiden käyttö palvelee myös Helsingin omia tavoitteita.
5. Suunnittelun avoimuus: Helsingin pidemmän aikavälin toimintaja palvelusuunnitelmien avoimuus luovat näkymää tuleviin tarpeisiin ja kannusteen investoida ja varautua niihin.

Lisätiedot

Mikko Lehtonen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37117
mikko.j.lehtonen(a)hel.fi

Mikko Aho
kaupunkiympäristön toimialajohtaja